

Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ἐκ τῶν κατοικημένων τόπων αἱ νῆσοι Chatam χαιρετῶσι πρῶται τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἡμερολογίου, ἐπομένως καὶ τοῦ ἡμετέρου ἰουλιανοῦ, διαφέροντος τοῦ πρώτου κατὰ 12 ἡμέρας.

ΕΠΙΝΟΜΙΑΕΣ

ΗΤΟΙ

ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ἔΤΟΥΣ

Πολλοὶ βεβαίως ἐκ τῶν δίδόντων σήμερον δῶρα κατ' ἀνάγκην κοινωνικὴν, καὶ καταρωμένων ἴσως ἐνδομύχως τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν, ἥτις κενώνει τὸ πουργίον τῶν ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ Κ. Μάϊφарт, θὰ εἶνε περιέργοι νὰ μάθωσι, πόθεν τὸ δαπανηρὸν αὐτὸ ἔθιμον ἐκληροδοτήθη εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ τίς πρῶτος εἰσήγαγε τὴν ἀλλόκοτον ταύτην φορολογίαν πρὸς ἀπελπισίαν τῶν δίδόντων καὶ ἀγαλλίασιν τῶν λαμβανόντων. Πρὶν ἢ εὐχαριστήσω τὴν δικαίαν αὐτὴν καὶ ὀδυνηρὰν περιέργειαν τῶν ἀγνωστῶν μου—δὲν λέγω καὶ τῶν ἀγνωστῶν, διότι αὐταὶ λαμβάνουσι μᾶλλον ἢ δίδουσι δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, καὶ ἡ ἐκ τῆς λήψεως χαρὰ δὲν ἀφίνει τόπον (αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν ἡμέραν) εἰς τὴν περιέργειάν των, — ἀναγκαῖον νομίζω νὰ προφυλάξω αὐτοὺς ἐν πρώτοις κατὰ πιθανῆς τινος πλάνης, εἰς ἣν δύναται νὰ παραγάγῃ αὐτοὺς ἡ πρώτη λέξις τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἀρθριδίου τούτου. Ἴσως τινὲς, ἀναγινώσκοντες τὴν λέξιν ἐπινομίδες, ὑποθέσωσιν ὅτι τὸ ἔθιμον τῆς σημερινῆς δωροφορίας εἶνε παλαιὸν ἑλληνικόν, καὶ φορτώσωσιν εἰς τῶν προπατόρων τὴν βράχιν τῶν ἀπογόνων τὴν κακὴν συνήθειαν, ὅπως πολλὰ ἡμῶν μικρὰ ἐλαττώματα, οἷον τὴν ἀγνωμοσύνην, τὸν φθόνον καὶ αὐτὴν τὴν συκοφαντίαν ἀνάγομεν εὐχαρίστως εἰς τοὺς παλαιοὺς, καὶ παρηγορούμεθα οὕτω, ὅτι δὲν πταίομεν ἡμεῖς διὰ τὴν κληρονομικὴν ἡμῶν δυσκрасίαν, καθὼς τὰ χοιραδικὰ παιδιὰ παρηγοροῦνται ἐπὶ τῇ δυσμορφίᾳ των, συλλογίζόμενα ὅτι εἶνε αὕτη κληροδοτήμα.

Εὐτυχῶς διὰ τοὺς ἀθώους ἡμῶν προγόνους αἱ ἐπινομίδες δὲν εἶνε ἑλληνικὸν ἐπινόημα· ἀπαντάται μὲν ἡ λέξις αὕτη εἰς τὸν Ἀθήναιον, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἔζησε τὸν τρίτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν· εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστὰς του δὲ ἀναφέρει τὴν ἐπινομίδα ὡς μετάφρασιν τῆς ῥωμαϊκῆς λέξεως *strena* ἢ *στρήνα*, ὅπως τὴν γράφει, καὶ περιπαίζει μάλιστα παρ' αὐτῷ ὁ δειπνοσοφιστὴς Κύνουλος τὸν ὁμοτράπεζόν του Οὐλπιανόν, ὅτι ἔχει τὴν μανίαν νὰ ἐξελληνίσῃ τὰς ξένας λέξεις, ὅπως—κληρονομικῶς αὐτὴν τὴν φορὰν—ἔχομεν τὴν μανίαν νὰ μεταβαπτίζωμεν σήμερον τὸ *LYON* εἰς Λούγδουνον καὶ τὸν *Buchon* εἰς Βύχωνα.

Τὰ δῶρα λοιπὸν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἶνε

ῥωμαϊκῆς καταγωγῆς, καὶ ἐλέγοντο *strenæ*, ὡς *strenne* τὰ ὀνομάζουσι σήμερον οἱ ἰταλοὶ, *estrenas* οἱ ἰσπανοὶ καὶ *étrennes* οἱ γάλλοι· καὶ εἰς τινα δὲ τῆς Ἑλλάδος μέρη περισώζεται ἔτι ἡ λέξις στρένα, ἀπὸ τῶν βενετῶν, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς φοβερὸν ῥῆμα *στρεινιάζω*, σημαῖνον δίδω δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

Οἱ σοφοὶ καὶ φιλόλογοι πολὺ φιλονεικοῦσιν ἔτι πόθεν ἡ λέξις παρήχθη, καὶ ποία τοῦ πράγματός ἡ ἱστορία· ἀλλ' οὐτ' ἐγὼ ἔχω πολλὴν διάθεσιν νὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου τῆς ἔριδος τὰς λεπτομερείας καὶ τῶν ἀντιμαχομένων τὰ ἐπιχειρήματα, οὔτε οἱ ἀναγνώσταί μου βεβαίως περισσοτέρων νὰ ἀκούσωσιν αὐτά. Ἐλπίζω, ὅτι ὀλίγον τοῖς μέλει, πῶς καὶ διατὶ ὀνομάσθησαν *strenæ* τὰ δῶρα, ἅτινα ἔδιδον οἱ ῥωμαῖοι τὴν πρώτην τοῦ ἔτους χάριν παντὸς ἀγαθοῦ (*boni ominis causa*), ἥτοι διὰ τὸ καλόν, ὡς λέγει σήμερον ὁ λαός. Καὶ ἀρκετὸν μοὶ φαίνεται νὰ σημειώσω τοῦτο μόνον, ὅτι κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους ῥωμαϊκοὺς χρόνους μνημονεύονται τοιαῦτα δῶρα, δοθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Σαβίνων Τάτιον, εἰς ἔνδειξιν ἐθνικῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης (ὡς θὰ ἔγραφε σήμερον κοινοβουλευτικὴ τις ἐφημερίς), ὅτε συνέθετο οὗτος εἰρήνην πρὸς τὸν Ῥωμύλον καὶ συνεδασίλευσε μετ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε φαίνεται βαθμηδὸν ἐπικρατήσαν τὸ ἔθιμον παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ἥτοι τὰς Καλένδας τοῦ Ἰανουαρίου, ἐγίνετο ἡ προσφορὰ αὕτη τῶν ἐπινομιδῶν παρὰ τῶν πελατῶν πρὸς τοὺς πάτρινας, παρὰ τῶν δούλων πρὸς τοὺς κυρίους των, παρὰ τῶν φίλων πρὸς τοὺς φίλους, καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας. Ὑπὸ τούτων δὲ μάλιστα καὶ ἐζητοῦντο πολλάκις τὰ τοιαῦτα δῶρα, ὡς ἔπραξεν ὁ Καλιγούλας, ὅστις ὀδυρόμενος ἐπὶ πτωχείᾳ, ἀνήγγειλέ ποτε διὰ διατάγματος, ὅτι ἔμελλε νὰ δεχθῆ δῶρα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων του, ἵνα δυνηθῆ οὕτω νὰ ἀναθρέψῃ καὶ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του· στὰς δὲ πράγματι ἐκεῖ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, ἐπεριπάτει γυμνόπους ἐπὶ τῶν σωρῶν τοῦ χρυσίου, ὅπερ ἔρριπτον πρὸ αὐτοῦ οἱ ἐν φόβῳ προσερχόμενοι ῥωμαῖοι.

Ἐκ τῶν ῥωμαίων παρέλαβον τὸ ἔθιμον τῆς ἐπινομίδος τὰ λατινικὰ φύλα κατὰ πρῶτον, παρ' οἷς καὶ διετηρήθη τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὰ γερμανικὰ κατόπιν, μετὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος. Παρὰ τοῖς γερμανοῖς ὅμως ἐξέλιπε βαθμηδὸν ἡ συνήθεια τῶν δῶρων τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν δῶρων τῶν Χριστουγέννων.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πρωτογόνων ἐκεῖνων ῥωμαϊκῶν δῶρων, ἐνοεῖται βεβαίως, ὅτι ἦσαν ἀνάλογα πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ τότε βίου. Ὅπως ξηραὶ, πλακοῦντες, μέλι, ἢ τὸ πολὺ πολὺ καὶ τινα

μικρὰ χαλκᾶ νομίσματα, stipes καλούμενα, ἦσαν αἱ συνήθεις τῶν Ῥωμαίων ἐπινομίδες· οἱ φιλοτιμότεροι δὲ τῶν δωρητῶν ἐπεχρῶσαν ἐνίοτε τὰς προσφερομένας ὀψώρας, καὶ ἐν χρυσοκέντητον μῆλον ἦτο πολλάκις ἡ τρυφερωτάτη φιλίας ἐνδειξις, ὅπως χθὲς ἔτι καὶ πρῶν ἐπεφορτίζοντο παρ' ἡμῖν τὰ διὰ γαρουφάλλων κεντημένα πορτοκάλλια νὰ ἐρμηνεύσῃσι τὴν διάπυρον ἀγάπην εὐαισθητοῦ βρακοφόρου πρὸς ἐρωτότροπον θεραπαινίδα. Ἡ ἀπλότης ὅμως ἐκείνη ἐξέλιπε φυσικῶς κατ' ὀλίγον, καθ' ὅσον ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος ἐπολιτίζετο, καὶ ἐπλούτει καὶ ἠῤῥεξε τὰς ψευδεῖς αὐτοῦ ἀνάγκας, καὶ ὁ χρυσὸς ἀντικατέστησε μετ' οὐ πολὺ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα γάλκινα κερμάτια καὶ τοὺς εὐθηνοὺς πλακοῦντας. Διὰ τοῦτο δὲ ἴσως, καὶ διότι ἡ τῶν δῶρων προσφορά ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν εἰς ἀνταλλαγὴν, ἦτοι strenuam commercium, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι, πολλοὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἔχοντες τὴν ἐυεξήγητον διάθεσιν νὰ λαμβάνωσι μὲν δῶρα οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δίδωσι, κατήργησαν αὐτὴν πολλάκις διὰ διαταγμάτων. Πλὴν δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἡ πρώτη τοῦ ἔτους καὶ ἡ κατ' αὐτὴν δωροφορία συνέπιπτον πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποκρέω, ἦτοι τὰ saturnalia, καθ' ἃ αἱ διασκεδάσεις καὶ ἡ παραλυσία καὶ τὰ ὄργια ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπασχολοῦν τὸν λαὸν, πολλάκις ἡ ἐκκλησία, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ Χριστὸν αἰῶνας, συγκατεδίκασε τὰς διασκεδάσεις τῶν κρονίων καὶ τῶν δῶρων τὴν ἀνταλλαγὴν, καὶ οὐ μόνον διὰ στόματος τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἀπεκηρύχθησαν αἱ ἐπινομίδες, ἀλλὰ καὶ *διαβολικαί*, αὐτὸ τοῦτο, ὠνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀγίου Αὐγουστίνου. Μάτην ὅμως ἀφώριζεν αὐτὸς ὁ Χρυσόστομος, μάτην ἀνέκραζεν ὁ Τερτυλλιανὸς, ὅτι ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἦν Ἰουδαϊκὴ εορτὴ, καὶ ὅτι ἡ κατ' αὐτὴν ἀνταλλαγὴ δῶρων ἦτο ἁμαρτία καὶ σατανικὴ πολυτέλεια· τὰ δῶρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ἐπέζησαν διὰ τῶν αἰῶνων, πρὸς εὐτυχίαν τῶν παιδίων—μικρῶν καὶ μεγάλων—τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν διανομῶν τῶν ἐφημερίδων, πρὸς ἀγαλλίασιν πολλῶν, καὶ ἀγανάκτησιν πολὺ περισσοτέρων.

Ἐπέζησαν δὲ καὶ διετηρήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐπινομίδες—ἡ τὰ δῶρα τῶν Χριστουγέννων παρὰ Γερμανοῖς—λαβόντα πολλάκις καταπληκτικὰς διαστάσεις ἀξίας καὶ σπουδαιότητος, ἀναλόγως τῆς πολυτελείας τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν διαθέσεων τῶν δωρομεινῶν. Οὕτως ἐν παραδείγματι, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος ἀπλοῦν δῶρον σακχαρωτῶν εἶχε πολλάκις ἀξίαν χιλίων φράγκων, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ στρατάρχου τοῦ Λουξεμβούργου ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἐγγονὴν αὐτῆς, ὡς ἐπινομίδα, περιδέραιον πενήκοντα χιλιάδων φράγκων.

Σήμερον, ἐννοεῖται, κατὰ τὴν πρακτικὴν ἡμῶν ἐποχὴν δὲν ἀνταλλάσσονται τοιαύτης ἀξίας δῶρα· ἀλλὰ τὸ ἔθιμον ἐξ ἑτέρου κατέστη ἀνάγκη γενικὴ,

καὶ αὐτόχρομα βαρυτάτη φορολογία, εἰς ἣν ὑποκειμεθα πάντες, ἐκόντες ἄκοντες. Τίς, ἐν αὐτῷ τῷ μικρῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ, ὅστις τοσοῦτον ἀπότινος χρόνου ἤρχισε νὰ φαντάζεται ὅτι ἔγεινε μέγας, καὶ τοσαύτην ἀξιοῖ πρωτοτυπίαν, καὶ τοιαυτὸν ἀδιακόπως πιθηκίζων τὰ ξένα, τίς ὑπάρχει ὁ πτωχὸς ἢ πλούσιος, ὁ σημαίνων ἢ ἄσημος, ὁ νέος ἢ γέρον, ὁ μικρὸς ἢ μέγας, ὁ μὴ δίδων ἐπινομίδας; τίς εἶνε ὁ κοινωνικὸς ἐκεῖνος ἀντάρτης, ὅστις δύναται νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ πουγγίον αὐτοῦ, εἴτε ἰσχυρὸν ἢ παχὺ, κατὰ τῆς ἀθρόας ἐπιδρομῆς τῶν διανομῶν, τῶν ὑπηρετῶν, τῶν βαπτιστικῶν, τῶν μικρῶν ἀνεψιδίων, καὶ ὄλου τοῦ ἄλλου ἐκεῖνου ὀμίλου, δι' ἣν ἡ πρωτοχρονιά εἶνε ἡμέρα εὐδαιμονίας, πραγματοποιοῦσα φαιδρὸν ὄνειρον ἐβδομάδος ὅλης; Οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς. Καὶ ὁ λόγος εἶνε πολὺ ἀπλοῦς. Ὅλοι ὑπῆρξαμεν παιδία, ὅλοι ὠνευρεῦθημεν νύκτας ὅλας στρατιᾶν μολυβδίνων στρατιωτῶν, καὶ τύμπανα κολοσσαῖα, καὶ τουφέκια κροτοῦντα· ὅλοι διεφθείραμεν τοὺς στομάχους ἡμῶν τὴν πρώτην τοῦ ἔτους διὰ σακχαρωτῶν καὶ γλυκυσματῶν, ὅλοι ἐκρεμάσθημεν τὸ πρῶτ' περιχαρεῖς εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἀναδόχου ἡμῶν, καὶ ἐξεκωφάναμεν τὴν οἰκίαν μὲ τὰς σάλπιγγάς μας. Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν χρυσὴν ἐκείνην ἐποχὴν; Τίς ἐνθυμούμενος ὅτι ἦτο ἀνεψιὸς, δύναται σήμερον νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε θεῖος; τίς βαπτιστικὸς δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι ἔγεινε πολλάκις κατόπιν ἀνάδοχος; Καὶ ἂν δὲ θελήσῃ νὰ τὸ λησμονήσῃ, καὶ ἂν, ὀχυρούμενος ὀπισθεν τοῦ ἐγωῖσμοῦ αὐτοῦ δὲν ἐπισκεφθῇ ἀφ' ἐσπέρας τοὺς Βουγάδες καὶ τὸν Μάιφαρτ καὶ τὸν Σόλωνα, ἢ, περὶ ἑαυτοῦ καὶ μόνου σκεπτόμενος, ἀγοράσῃ πρὸς ἴδιαν του χρῆσιν ἐν καινοουργῆς χρηματοφυλάκιον, εἰς ἑαυτὸν καὶ μόνον κέρμων δῶρον, τίς τὸν βεβαιεῖ ὅτι δὲν θ' ἀνατείλῃ διὰ τοῦτο ἡ πρώτη Ἰανουαρίου, ὅτι δὲν θ' ἴδῃ πρῶτ' πρῶτ' τοὺς περὶ αὐτὸν τρυφερωτέρους παρὰ ποτε, τὸν ὑπηρετὴν του προσκεκτικὸν ὅσον οὐδέποτε καὶ μειδιῶντα, τὸν διανομέα τοῦ ἀσκεπῆ καὶ εὐχόμενον εἰς ἔτη πολλὰ, τὸν καπνοδοχοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τοῦ κάλλους, καὶ τὸν ὀδοκαθαριστὴν του ἀγνώριστον ἐκ τῆς καθαριότητος; Τοιοῦτον δὲ θέαμα τίς ἀντιστήσεται; ὡς λέγει ἡ Γραφή.

Δύναται τίς ἴσως τὸ πολὺ πολὺ ἀπέναντι τῶν ὑπηρετῶν του, καὶ ἰδίως ἀπέναντι τοῦ μαγείρου του, νὰ ἀντιγράψῃ τὸν καρδινάλιον Δυσῶά, καὶ νὰ εἴπῃ: «Σοῦ χαρίζω, φίλε μου, ὅσα μ' ἔκλεψες ὅλον τὸ ἔτος.» Δύναται τίς, προκειμένου ν' ἀρραβωνισθῇ, νὰ ἀναβάλλῃ τοὺς ἀρραβωνιάς του, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν πρὸς τὴν μνηστὴν του ἐπινομίδα· δύναται νὰ συγχυσθῇ ἐπιτηδεῖως πρὸς τὴν φίλην του, καὶ νὰ φιλιωθῇ μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. Πλὴν ὅλα ταῦτα εἶνε μάταια, διότι τὸ τάγμα τῶν δωροδόχων εἶνε ἀναρίθμητον, καὶ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος δὲν περιμένει νὰ τὸ ζῆ-

τήσετε, ἀλλ' ἔρχεται ἐκεῖνο καὶ σὰς ζητεῖ. Ἀπέναντι αὐτῶν δὲν ὑπάρχει διέξοδος ἄλλη, ἢ μόνον μία· ἡ ἐπιπόνησις τοῦ κυρ Γιάννη, ἐφ' οὗ ἐγράφη ποτὲ τὸ ἐξῆς ἐπιτύμβιον:

Ἐδῶ κοιμᾶται ἀσφαλῶς τὸ σῶμα τοῦ κυρ Γιάννη,
πολὺ πρὶν ἔλθ' ἡ ὥρα.

Ἐφρόντισε παραμονὴν τοῦ ἔτους ν' ἀποθάνῃ,
ἵνα μὴ δῶσῃ δάρα.

Δυστυχῶς ὅμως ἢ εὐτυχῶς δὲν ἔχουσιν ὅλοι τὴν τύχην τοῦ κυρ Γιάννη, καὶ θέλοντες μὴ θέλοντες θὰ διέλθωσι τὰ καυδιανὰ δίκρανα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Θὰ δώσωσιν εἰς τὴν σύζυγόν των, θὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα των, εἰς τοὺς ἀνεψιοὺς καὶ τοὺς βαπτιστικοὺς των, θὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ὑπερέτας των, τοὺς ἀσπόνδους τοῦτους ἐκ-θροῦς τῆς οἰκιακῆς των εἰρήνης, θὰ δώσωσι τέλος εἰς τοὺς διανομῆς τῶν ἐφημερίδων των, ὧν πολλαὶ, ἀληθινὰ ἐφημερίδες καὶ ῥοιμαίζουσαι μὲ τὰ περὶ τὸν Ἰσπανίαν περίεργα ἐκεῖνα πτερωτὰ τετράποδα, ἅτινα ἐγεννῶντο, ὡς λέγει ὁ Αἰλια-νός, τὴν πρωτὰν καὶ ἀπέθνησκον τὴν ἐσπέραν, ἀναφύονται τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, μόνον καὶ μόνον χάριν τῶν διανομῶν των, (οἷτινες εἶνε πολ- λάκις καὶ συντάχται των,) καὶ ἀποθνήσκουσιν αὐθημερόν, — χάριν τῶν ἀναγνωστῶν των.

Δότε λοιπὸν, δότε καλοὶ μου ἀναγνώσται, ἀφοῦ ἄλλως δὲν γίνεται· δότε ὅμως φαιδροὶ καὶ εὐθυμοὶ, μὴ μορφαζόντες μὴτε δυσανασχετοῦν-τες, καὶ ἐνθυμούμενοι ὅτι τὸ πενιχρότατον τῶν δῶρων καλλύνεται καὶ ὑπερτιμᾶται διὰ τῆς δια-θέσεως τοῦ δωρητοῦ.

«Δόσις ὀλίγη τε φίλη τε»

εἶπεν ὁ Ὅμηρος· ἂν δὲ ὁ Ὀβίδιος λέγει πού, ὅτι καὶ τὸ δίδειν εἶνε τέχνη, ἃς ἀποδείκνυται κἀν τοῦτο τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐν Ἑλλάδι, ὅπου τοῦτο τὴν πρώτην εἶνε τέχνη τόσοσιν διαδεδομένη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

«Ἐπιστήμη θελκτικώτερα τῆς ἐξηγήσεως τῶν καθημε-ρινῶν φαινομένων τῆς φύσεως, λέγει συγγραφεὺς τις, δὲν ὑπάρχει. Βλέπομεν, ὅτι τὸ ἄλας καὶ ἡ χιών εἰσι λευκὰ, τὰ ῥόδα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον ἐρυθρὰ, τῶν φυτῶν τὰ φύλλα πράσινα, κίτρινον τὸ ἡράνθεμον· ἄλλα πόσον ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠρώτησάν ποτε, τίς ἢ αἰτία αὐτῶν! Γινώσκωμεν, ὅτι ὁ μὲν αὐλὸς παράγει φωνὴν μουσικὴν, ὁ δὲ ἐρραγι-σμένος κώδων ἦχον ἀσώφωνον· ὅτι τὸ πῦρ εἶναι θερμὸν, ὁ πάγος ψυχρὸς καὶ ἡ φλεγόμενη λαμπρὰ φωτεινὴ· ὅτι τὸ ὕδωρ ἐν μὲν τῇ θερμότητι βράζει, ἐν δὲ τῇ ψύχει πήγνυ-ται. Ἄλλ' ὅταν παιδίον τι ἀνεῖξον πρὸς ἡμᾶς ζητῆ τῶν φαινομένων τούτων τὸν λόγον, ποσάκις, μὴ εἰδότες καὶ ἡμεῖς αὐτῶν, ἐπιβάλλομεν εἰς τὸ παιδίον οἰγὴν ἀποκα-λύοντες τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἀφελῆς αὐτοῦ περιέρ-γεια προτείνει εἰς ἡμᾶς, γελοίας καὶ φλυαρίας!»

Ὁ κ. Τιμ. Α. Ἀργυρόπουλος, καθηγητὴς ἐν τῇ Στρα-τιωτικῇ Σχολῇ καὶ ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, παρα-κλήθεισ παρ' ἡμῶν, συνήγαγεν ἐκ διαφόρων συγγραμμάτων μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, πλείστας ἐξηγήσεις τῶν κοινο-τέρων φαινομένων, τῶν καθημερινῶν τὰς αἰσθήσεις μας προσβαλλόντων, περιβαλὼν αὐτὰ δι' ὕψους ἁπλοῦ, κατα-ληπτοῦ εἰς πάντας, καὶ παραληπῶν τὰ καθαρὰ τῆς φυσικῆς ζητήματα, τοὺς δυσνοήτους ἐπιστημονικοὺς ὅρους καὶ τὰ συστήματα, ὅσα δὲν στηρίζονται ἐπὶ τὰ γεγονότων. Ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης σκοποῦμεν ἐκάστου νὰ παραθετώμεν

ζητήματά τινα, συνταλοῦντες οὕτω εἰς τὴν διάδοσιν τῆς γνώ-σεως τῶν αἰτίων τῶν φυσικῶν φαινομένων, τῶν ὁποίων ἢ ἐνδελεχῆς σπουδῇ καὶ ἀναζητήσῃ, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς σπουδαίως μορφόνει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, καταστρέφει ἀφ' ἑτέρου τὰς προλήψεις καὶ ὑποθεθεῖ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν.

Σ. τ. Δ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

1. — Διατί ὁ ἥλιος εἶναι θερμότερος κατὰ τὸ θέρος ἐνῶ εἶναι μᾶλλον ἀπομακρυσμένος ἐξ ἡμῶν, παρὰ κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε εἶναι πλησιέστερος εἰς ἡμᾶς;

Διότι κατὰ μὲν τὸ θέρος αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες πίπτουσι καθέτως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἢ δὲ ἀτμοσφαῖρα ἀπορροφᾷ αὐτὰς τελειότερον. Ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτουσαι πλαγίως δια-σκορπίζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀτμο-σφαῖραν, ἣτις ἐξ ἄλλου μέρους ἀποφύχεται κατὰ τὸν χειμῶνα περισσώτερον διότι ἡ νύξ εἶναι με-γαλειτέρα.

2. — Διατί φυσῶμεν τὰς χεῖράς μας τὸν χειμῶνα ὅπως τὰς θερμάνωμεν, φυσῶμεν δὲ ἐπίσης τὸ φαγητόν μας (π. χ. τὴν σοῦπᾶν μας) ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν;

Διότι ὅταν φυσῶμεν τὰς χεῖράς μας ἀνοίγομεν τὸ στόμα, καὶ ἐξάγομεν τὸν ἀέρα τῶν πνευμό-νων, ὅστις εἶναι πολὺ θερμότερος τῶν ἀπεψυ-γμένων κατὰ τὸν χειμῶνα χειρῶν μας.

Ὅταν ἀπ' ἐναντίας φυσῶμεν τὸ φαγητόν μας ὅπως τὸ ἀποψύξωμεν λαμβάνει χώραν ἄλλο φαι-νόμενον, διότι κλείομεν τὸ στόμα, πιέζομεν τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος ἀέρα, ἐξογκοῦντες μάλιστα τὰς παρειάς μας, ἀφήνομεν δὲ μεταξὺ τῶν χει-λέων μας μικρὰν ὀπήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξα-κοντίζομεν μὲ ὄρμην τὸν ἀέρα. Ὅταν εἰς ἐν ἀγγεῖον πιέσητε τὸν ἀέρα καὶ ἀναγκάσητε νὰ εἰσέλθῃ πολὺ περισσώτερος ἀφ' ὅσον χωρεῖ τὸ ἀγγεῖον ἀνοικτὸν, ὁ ἀῆρ οὗτος θερμαίνεται, ἢ μᾶλλον τὸν ἀναγκάζετε νὰ ἀποδώσῃ θερμαν-τικὸν τὸ ὅποιον ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ. Ἄν τὸν ἀφή-σητε ν' ἀποψυχθῇ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνοίξετε τὸ ἀγγεῖον, οὗτος ἐξέρχεται μὲ ὄρμην καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ θερμαντικὸν τὸ ὅποιον τοῦ ἀφῆρέθη ὅταν ἐπιέσθη, ἂν δὲ θέσητε τὴν χεῖρά σας αἰσθάνεσθε ψυχρὸς, διότι ἀφαίρει τὸ θερμαν-τικὸν τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν χεῖρά σας. Ἐν γένει λοιπὸν ὁσάκις ἐν ἀέριον εἶναι πολὺ πιε-σμένον καὶ τὸ ἀφήσωμεν ἐλεύθερον παράγει ψυχρὸς.

Τοῦτο γίνεται ὅχι μόνον μὲ τὸν ἀέρα ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς ἀτμοὺς ὕδατος. Θέσατε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀγγείου, εἰς τὸ ὅποιον βράζει ὕδωρ, θέλετε αἰσθανθῆ μεγάλην θερμότητα. Ἀπ' ἐναν-τίας θέλετε αἰσθανθῆ ψυχρὸς ὅταν θέσητε τὴν χεῖρά σας ὑπεράνω ἀτμῶν ἐξερχομένων ἀτμο-λέβητος, ὡς π. χ. τῶν ἐξερχομένων τῆς ἀτμα-μάξης τοῦ σιδηροδρόμου, ὅταν οὗτος συρίζῃ.

Ὅταν δὲ φυσῶμεν τὸ φαγητόν μας, ὁ ἀῆρ